

е човек на една идея, една страст, погълнала цялото му същество, подчинила всички негови надежди, мисли и постъпки.¹

Както Дон Кихот (каквото го вижда Тургенев), Инсаров е свързан с народните маси и е способен да ги поведе след себе си. Като него Инсаров живее не за себе си, а за хората, и неговата цел е да се бори за тяхното щастие. Както четем в коментара към статията „Хамлет и Дон Кихот“: „Най-пълно възплъщение на Тургеневата концепция за Дон Кихот е образът на Инсаров от „В навечерието“.² Както Дон Кихот, Инсаров е човек с високи помисли, чужд на всеки егоизъм и тщеславие. Наред с това той е малко непохвтен, наивен. Що се отнася до пренебрежението на такива хора към изкуството, писателят смята, че то е напълно естествено за всеки, който се е отдал изцяло на обществени идеали и няма време да насочи погледа си към своя собствен духовен свят, към своите изживявания.

Постигнатото от съветското литературоведение в анализа на съотношението прототип — художествен образ при Инсаров и в разкриването на връзката между образите на Инсаров и Дон Кихот трябва да се въведе по-решително и в българското литературоведение. Това важи както за предговорите към „В навечерието“, излязло у нас в многобройни преводи, така и за учебниците по литература. За паралела Инсаров — Дон Кихот е казано повече в книгата на Г. Германов „И. С. Тургенев и неговият роман „В навечерието“³ и в предговора на проф. Велчо Велчев под същото заглавие.⁴ Но в „Литература за X клас на общообразователните училища“, издадена през 1971 г., за Катранов не е казано нищо, нито за донкихотовското начало в образа на Инсаров. Дори ако е свързано с известни трудности от методологичен характер, тези два момента трябва да присъствуват в анализа на романа. Те биха дали на учениците пример за сложността в отражението на живота в литературата и повод за патриотична гордост. Учениците трябва да знаят, че големият руски писател И. С. Тургенев е отнесъл и към един българин думите, казани за хора като Дон Кихот: „... изчезнал ли такива хора, нека се затвори завинаги книгата на историята! В нея няма да има какво да се чете“.

¹ И. Винникова, И. С. Тургенев в шестидесетте години. Изд. Саратовского университета. 1965, стр. 22.

² И. С. Тургенев, Полное собрание сочинений и писем. . . , т. VIII, стр. 562.

³ Г. Германов, И. С. Тургенев и неговият роман „В навечерието“, С., 1967 г.

⁴ В. Велчев, И. С. Тургенев и неговият роман „В навечерието“ — предговор към „В навечерието“, С., 1969 г.

Усилията на ръководството на Института за литература да концентрира проблематиката и съсредоточи силите на целия колектив върху няколко основни направления даде известни положителни резултати, някои от които могат да се видят и в отчета за 1970—1971 г.

В резултат на изпълнението на плана ние можем да отбележим по-важни постижения:

1. По направление: „История на литературното развитие“.

Бяха осветлени редица въпроси, свързани с дейността на български писатели и книжовници, работили през различните литературни епохи, или бяха създадени предпоставки за по-нататъшна резултатна научноизследователска работа чрез публикуване на книжовни и литературни паметници или неизвестни досега материали.

Излезе от печат сборник с изследвания и материали, посветен на старобългарската литература, който съдържа студии по важни въпроси от средновековното ни книжовно наследство. Приноси са направени при интерпретацията на старата българска литература във връзка с проблемите на националната ни историческа съдба, в изследването на естетическите стойности на старобългарската литература, в изучаването на връзките ѝ с други балкански и славянски литературни и идейни течения, както и при изучаването на някои нейни жанрови особености. Направени са и редица съобщения за нови книжовни паметници.

След отчетаването на т. I от Съчиненията на Климент Охридски, издание, което има национално и международно значение и издига публикациите на стари български книжовни паметници на нов етап, колективът подготви и бе даден за печат т. III от тези съчинения. В резултат на няколкогодишна научноизследователска работа, въз основа на детайлно проучване на многобройни новоиздирени ръкописи и преписи, снабдено с встъпителна студия и богат коментар, това издание красноречиво показва богатствата на старата българска литература и самод представлява сериозна предпоставка за нейното угълбено проучване и разкриване значението ѝ за световния литературен процес. Томът съдържа пространните жития на Кирил и Методий. С неговото издаване се решават сполучливо редица археографски и текстологични въпроси.

За решаване на някои важни страни от развитието на старата българска литература допринесе и дискусията на страниците на сп. „Литературна мисъл“. Започнала във връзка със статията на съветския учен акад. Д. С. Лихачов, в нея взеха участие и редица нови медиевисти. В обнародваните статии бе разкрито ръководното място и значение на старата българска литература сред останалите славянски литератури, както и в европейската средновековна култура. Важно

място в това отношение има заключителната статия на акад. Д. С. Лихачов. Дискусията даде научно обоснован отговор на някои чужди слависти да отнемат или омаловажат това велико завоевание на българската народност. Статията на акад. Д. С. Лихачов се подготвя за издаване на чужди езици.

Нови теоретически изводи бяха направени при изследване просветните идеи в ранните подстъпи на Българското Възраждане, при оценката на ролята на старата българска литература за израстването на П. Р. Славейков като патриот и писател, за романтизма във възрожденската литература.

Бяха издирени и публикувани нови документи за възрожденски книжовници и писатели.

Значение за проучване на различни проблеми от Българското Възраждане има изданието „Неофит Рилски“. Приписки в библиотеката му“. Многобройните бележки на видния български книжовник на страниците на четените от него книги ни разкриват и вътрешния му свят, широтата на неговите интереси, степента на образоваността му, неговата ерудиция и разбирания по много въпроси, както и емоционалните му реакции.

В дадения за печат том с нови документи от архива на Васил Друмев се съдържат ценни данни за живота и творчеството на този виден български писател и обществен деец. Публикуват се нови литературни, публицистични и епистолярни материали от и до Друмев, които показват връзките му с обществения живот и неговите лични вълнения.

Издани са документи за българо-унгарските културни и книжовни връзки.

Подготвени са за печат т. IV и V от съчиненията на П. Р. Славейков.

Всё по-голямо внимание институтът обръща и на проблемите на българския фолклор. Институтът в сътрудничество с Института за етнография и Института за музика организира първия у нас симпозиум по проблемите на българския фолклор. Въз основа на докладите и съобщенията, изнесени на симпозиума, е даден за печат специален сборник. Включените в него студии, между които и на редица чужденци, осветляват съществени страни и моменти от българския фолклор и от развитието на българската фолклористика. Направен е преглед на развитието на българската фолклористика в миналото и главно след 9. IX. 1944 г., посочени са нейните достижения и предстоящи задачи. Разкрити са редица страни от творческите връзки на българската литература с народното творчество. Направен е сериозен опит да се посочи конкретното влияние на фолклора върху възрожденската литература, да се доловят някои характерни закономерности в цялостния литературен процес. Разгледани са проблеми на отделни жанрове на българския фолклор (юнашки епос, хайдушки песни, семейно-обредните песни, народната проза), анализирани са фолклористичните проучвания в някои териториални

области (родопската народна песен, хайдушките песни в Пазарджишко). Разработени са в теоретичен план някои въпроси за отношението между фолклор и етнография, фолклор и бит, фолклор и обреди. Изказани са нови съображения за неизясненото отношение между литература и фолклор в съвременната наука и за жанровите форми в тях, както и във връзка с поетиката на фолклора. В изследванията „Академик Михаил Арнаудов — живият корифей на българската фолклористика“ и „По стъпките на акад. Михаил Арнаудов в Еленско“ се прави задълбочена характеристика на делото на този вест позначава на българското народно творчество, очертава се приносът му за развитието на нашата народоука. С изяснена теоретическа стойност са докладите, изнесени от чуждестранните гости на симпозиума: В. М. Гапак (Москва) — за националното и интернационалното във фолклора, на В. Гашпарикова (Братислава) — за така нареченото дублиране на личните терени изследвания, и на К. Хоралек (Прага) — за отношението между лингвистика и фолклористика.

Редица постижения се отбелязват при прочуванията на следосвобожденската българска литература.

Във връзка със 120-годишнината от рождението на Иван Вазов бе осъществена изследователска работа и осветлени основни проблеми на неговото творчество: връзката му с народната съдба, реализма му, изобразяването на положителния герой на епохата, литературно-критическите и естетически възгледи на писателя, гражданския патос и литературните му позиции, връзката на творчеството му с творчеството на Виктор Юго, преводите на „Под игото“ на немски език, съвременното звучене на Вазовото творчество, Вазов в оценката на българската критика и др. Проведеният научен симпозиум в Пловдив, както и научните сесии в Русе и Берковица дадоха възможност резултатите от тези изследвания да станат достояние на широки кръгове от интелигенция и учителите по литература.

С нови данни и аргументи е осветлено творческото развитие на младия Яворов, както и плодотворното въздействие на социалистическото движение и социалистическите идеи върху поезията му.

Открити са и се публикуват нови документи за живота и творчеството на Елин Пелин, които хвърлят светлина върху реалистичния метод на писателя и връзките му с народния живот.

Излезе през годината и специален сборник с изследвания, посветен на 60-годишнината от рождението на Н. Вапцаров. В сборника са включени статии и изследвания, които разкриват комунистическата идейна устременост и страстната партийност на Вапцаровата поезия, нейното високо художествено майсторство, новаторската ѝ поетика. Трудът представлява несъмнен принос

в цялостното изучаване личността и делото на Вапцаров.

Публикувани са студии за творчеството на жените-писателки, в които се очертава „женското начало“ в българската поезия.

Подготвен бе тематичен сборник „Образът на комуниста в съвременната българска литература“. Сборникът съдържа обзорни и монографични статии, които дават възможност да се разкрие по научен път как е бил интерпретиран образът на комуниста от отделните писатели от близкото минало и най-вече в наше време, какви нови идейно-естетически проблеми са решавани чрез тоя многообхватен образ на нашата съвременност, как са преодолявани някои рецидиви на догматизма и схематизма, за да се дойде до едно углъбено виждане и разбиране на носителя на великата комунистическа правда. По-специално чрез изследване образа на комуниста се очертава мястото и значението на автобиографичната литература, изразяването на Г. Караславов, Хр. Радевски, Г. Джагаров, Д. Димов, К. Зидаров, К. Калчев, П. Пенев, Л. Левчев, Е. Манов, А. Гуляшки, П. Вежинов, Б. Райнов и др. Тези изследвания са насочени към осветляване на един от най-актуалните въпроси на съвременната българска литература. Осъществени върху основата на класово-партийните принципи, те очертават най-значителните тенденции в литературния процес, насочват вниманието към реалистичния метод при художественото изобразяване на действителността, способствуват да се утвърждава комунистическата правда.

Работен от голям колектив, беше завършен и представен за печат том първи от „Речник на българската литература“, обхващаш термините с начални букви от А до Д. В него се съдържат богати данни за всички творци на българската литература, за литературните списания и вестници, за развитието на жанровете и др. Това е един справочник, който ще подпомага специалистите и масовия читател, ще спомага за издигане художествената култура и знания на широк кръг читатели. Чрез речника ще се утвърди научна мярка при оценка на явленията в българската литература, тъй като те са оценени от гледна точка на принципите на марксистко-ленинската естетическа теория и социалистическо-реалистичния метод. Издаването на този труд ще бъде полезен за всички, които се интересуват от българската литература и литературознание. Той ще подпомага и всички българисти в чужбина при тяхната работа върху българската литература.

Едно от най-значителните постижения на Института за литература е издаването на т. III от четиритомната „История на българската литература“. В този том в широк изследователски план са разкрити процесите в развитието на литературата ни през периода от освобождението на България до края на Първата световна война. Направена

добър познавач на румънски език, превежда книгата на полския писател Игнат Крашевски³⁴ Варвара Убрих калугерица в Краков, обаче не от полски, а от румънски, както сам преводачът съобщава на вътрешната корица на книгата. Тя излиза в отделно издание в Цариград през 1873 г. Обаче преди да излезе там, Кисимов я публикува в Румъния в своя вестник „Отечество“ — „Patria“³⁵. Според сведенията на М. Стоянов тази книга е била преведена и от Ст. Вълчанов (в. Училище, III, 2 стр. 16, 27 февр. 1873 г.), а отзив за нея има в „Независимост“, IV, 2 стр. 15, 27 окт. 1873 г.³⁶

Друго произведение, преведено на български чрез румънски език, е и сборникът приказки Халима, издаден в Браила през 1864 г. и преведен от Иван Мънзов.³⁷ Румънският учен Н. Картожан в своя труд *Cărțile populare în literatura românească* посочва, че първият румънски превод на Халима излиза през 1783 г., направен по съкратен гръцки вариант от свещеник Рафил, игумен в Манастира Хорезу, заедно с Йордан Биев граматик Калпадокиану — гръцки тълкувател. „Румънският превод запазва напълно заглавието на гръцкото издание *Aravicon Mithologicion*, приказките са подредени по същия начин, имат същите имена, както и в гръцкото издание, различни обаче от собствените имена на героите, намиращи се във френското издание.“³⁸ През XIX в. този превод на румънски език е отново съпоставен с гръцкия оригинал, за да се свери точността му, после е стилизиран и публикуван от Герасим Горжан през 1835 — 1838 г.³⁹

Редица елементи ни дават право да мислим, че преводачът Иван Мънзов използва именно гореспоменатия румънски вариант, за да направи българския вариант на Халима.

Най напред, като сравним данните за появата на румънския и българския вариант, се вижда, че румънският е по-стар. При това се констатира, че към българското издание е приложен увод, който повтаря дословно текста на увода от румънското издание. Чрез алегорична форма в този увод се посочва целта на превода:

„Колкото по-много се работи земята, толкова по-много ражда, по-изобилно и по-много; колкото по-много воинът вижда битки, толкова по-много става храбър и смел. Тъй и човекът, колкото по-много прочита различни съчинения, толкова по-много му се надарява душата и умат с приятни дарби.“

„Pământul și păcît se lucrează mai bine, cu atît rodesc mai bine și mai mult; ostașul pa cit vede războaie mai multe cu atît se face mai viteaz și mai îndrăznet; asemenea și omul pacit citește cărți mai multe, cu atîta mai mult i se îmbogățește sufletul și mintea cu daruri bune și plăcute.“

Иван Мънзов, роден в Браила в 1848 г., учи в Браила — румънска гимназия, работи като печатар и журналист в Нови Сад и Букурещ. Издавал вестник „Тъпан“ в Букурещ през 1869—1870 г.; 1875 г. Тъй като се е учил и е живял дълго време у нас, можем да заключим, че на Мънзов му е било много по-лесно да преведе Халима по гореспоменатия румънски вариант, отколкото по други варианти на различни чужди езици. Освен това в отделни места се среща съвсем неподходящ за български език словоред или нетипични български синтагми, които по-скоро са калки от румънски език, и това представлява друг аргумент в подкрепата на нашето твърдение, че преводът на Мънзов е направен по румънския вариант. Ето няколко примера:

„Като ти уби сина ми, тъй си пада да убия и аз тебе; търговецът му отговори: господине мой, стори милост...“ (стр. 36)
или:

„Dacă tu i-ai omorît pe fiul meu, se cade să te omor și eu pe tine; negustorul îi răspunde stăpinul meu, fă-ți milă.“

³⁴ Името на полския писател е дадено само чрез главните букви И. К., а М. Стоянов установява, че той е Игнат Крашевски (вж. по-подробно за това в М. Стоянов, пос. съч., стр. 210).

³⁵ Отечество, I, 40—63, 8 май — 6 ноем. 1870 г.

³⁶ М. Стоянов, пос. съч., стр. 210.

³⁷ Второто издание излиза в Русе в 1867 г.

³⁸ N. Cartoian *Cărțile populare în literatura românească*, т. II, Букурещ, 1938, стр. 309; вж. и стр. 307—309.

³⁹ Това издание е преиздавано през 1857 и 1899 г. Вж. за Халима и в *Istoria literaturii române*, т. I, Издателство на академията, 1964, стр. 734.

ява нова голяма крачка напред не само в развитието на Софроний като писател, но и в развитието на българската литература изобщо. През този период той стига преди всичко до мисълта да създаде българска печатна книга.¹⁶

Друг български книжовник, който е проявил особен интерес към нашата страна и нашата култура, е Михаил Кифалов. Роден в 1783 г. в Тетевен, учил в Русия и останал там на административна служба (губернски секретар), после се установява в Букурещ до края на живота си (1868).¹⁷

Преселник в нашата страна, Кифалов стига до мисълта, че е необходимо да развива такава дейност, която да бъде полезна в еднаква степен и за българския, и за румънския народ. За тази цел той прави преводи не само на български, а и на румънски език¹⁸ или пише част от своите работи направо на румънски.¹⁹ Кифалов обръща особено внимание на преводите. Чрез тях той не само цели да разшири кръгозора на своя народ, а полага усилия да намери различни възможности за сближаване между българи и румъни, като допринася много за тяхното взаимно опознаване. С тази цел той подготвя за българския читател Заради възрождение новой болгарской словесности от Ю. И. Венелин и я публикува в Букурещ през 1842 г. Като анализираме тази книга, изпъкват няколко интересни проблема.

На първо място трябва да се подчертае, че тя е съставена от две ясно оформени части: първата (стр. 1—106) съдържа труда на Юри Венелин — Заради възраждане новой болгарской словесности, където намираме данни, отнасящи се до развитието на новата българска култура, а втората част е съвсем друга творба — откъс от Историята на славянските народи (ч. I, гл. 19-ата), съставена от сръбския архимандрит Йован Раич, публикувана в Петербург през 1795 г. Тази част М. Кифалов публикува в общ том заедно с книгата на Юри Венелин.

Какво е целият Кифалов и защо събира той двата еднородни труда в една книга?

Първата част на книгата е посветена на българския народ, на неговата култура и минало, а втората съдържа данни относно миналото на румънския народ, за основаването на княжествата Молдова и Влахия, а що се отнася за Трансилвания, Раич казва, че римляните намерили тук едно храбро население — даките, които трудно покорили. После говори за първата династия на Басарабите и за нейните връзки с българите и т. н. Някои тезиси на Раич днес са остарели и погрешни от научна гледна точка, но ясно е съзнанието на автора, че населението в Молдова, Влахия и Трансилвания принадлежи към едно и също племе — те всички са румънци (както той сам заявява).

Като е целял да събере в отделен том светлите страници от миналото на двата народа — румънския и българския, — преводачът не се задоволява само с дословно предаване на преведения текст, а от време на време се спира и дава под линия допълнителни обяснения, като цитира и други извори, позовава се на трудовете на изтъкнати историци и книжовници. А там, където

București, XI—XII (1941—1942), стр. 216—258. Софроний публикува у нас в Римникул-Вълча както е известно, през 1806 г., първата българска печатна книга Кириакодромиион, сиреч Неделник, което фактически е също така превод, както се вижда от дългото ѝ заглавие: Кириакодромиион, сиреч Неделник... Преписаний от славянского и от греческого, глубачайшого языка на болгарский простий язык от смиренного Врачанского епископа Софрония... Освен това, пак у нас, той е писал и оригиналното си съчинение Житие и страдания грешного Софрония, което Г. С. Раковски обнародва за пръв път в своя вестник „Дунавски лебед“ през 1861 г., бр. 55—62.

¹⁶ История на българската литература, т. II, С., 1962, стр. 63.

¹⁷ М. Стоянов, пос. съч., т. I, стр. 211.

¹⁸ Culegere de tractate de pace incheiate intre inaltele curți otomană și rusească, cum și alte deosebite acte, atingatoare de Principatele Valahiei și Moldavei. Traducerea on limba romaneasca de M. Kifalov, București. Tiparit in tipografia lui Iosif Kapainig, 1850 г. Вж. М. Стоянов, пос. съч., стр. 212.

¹⁹ Corespondanță de bienfacere sau acte de fondare a unui spital și școla centrala din orașul Tirnovo din Bulgaria, București, 1866; Povataimportiva holerii, București, 1812, edita II 1847 (Вж. във връзка с това и Cheorghe Crăiniceanu, Literature medicala romanesca 1967, стр. 554).

важе участие в сесията, посветена на 90-годишнината на Г. Димитров.

Сътрудниците на института са изнесли доклади в столицата и провинцията по въпросите на литературата и културата по най-различни случаи и с това допринесоха научните знания да получат широко разпространение. Обнароудвани са и множество статии в периодичния печат. Също може да се каже, че няма проява из областта на нашата и чуждата литература и култура, в която сътрудници на института да не участват, а най-често те да изнесат основните доклади.

Положителна роля в развитието на българското литературознание игра в този период сп. „Литературна мисъл“. През 1971 г. колективът обсъди научното и идеологическо съдържание и насока на списанието и набеляза мерки за подобряването му. В него са публикувани статии по актуални общетеоретически проблеми, по проблеми на съвременната българска литература и на класическото наследство, както и критически оценки за публикации по литературознание. Те имат значение както за разширяване на обсега на подхода към литературата, така и за естетическото възпитание на съвременника. В списанието се разшири информацията за литературната наука в чужбина.

Макар да отчитаме значителни резултати през 1970—1971 г., трябва да подчертаем, че те можеха да бъдат още по-добри, ако по някои от основните задачи бяхме организирали по-ефективно изпълнението им. Забави се т. IV от „История на българската литература“, имаме забавяне в завършването на т. I от „Речника на българската литература“, забави се окончателното завършване на материалите от симпозиума по фолклора, издаването на съчиненията на П. Р. Славейков.

Сега пред колектива на института стоят още по-отговорни задачи. Наред с окончателното завършване на четиритомната история на българската литература ние трябва с ускорение да предадем Речника на българската литература, да подготвим Кирило-Методиевската енциклопедия и последния том от съчиненията на Климент Охридски, да завършим издаването на съчиненията на П. Р. Славейков.

Във връзка с 30-годишнината от социалистическата революция в България ние сме създали колектив, който да напише цялостен очерк на българската социалистическа литература, за нейния разцвет и постижения. Да съсредоточим усилията върху проблемите на социалистическия реализъм и неговите особености в сегашния вид, да разработим въпросите на поетиката и жанровата структура на българската литература, да работим върху историята на българската литературна наука и критика. Редица въпроси от нашите планове са свързани с предстоящи международни научни срещи, като

конференцията във Варшава върху славянските литератури, Международния конгрес по славистика и др.

МЕЖДУНАРОДНО НАУЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

През 1970—1971 г. значително се подобри и разшири международната дейност и сътрудничество на института. Много повече членове на института успешно участваха в редица международни научни срещи, конгреси, симпозиуми. С изнесените доклади и съобщения, с участието си в дискусиите те отстояваха марксистко-ленинските принципи при осветляване на литературните процеси и явления, показваха равнището на българската научна мисъл. Внушително и плодотворно бе участието на института във Втория конгрес по балканистика в Атина. Значителната група наши литературовеоди изнесе доклади в пленарни и секционни заседания по въпроси на българската и балканските литератури. Всеобщо е мнението, че участието на българската делегация в работата на литературната секция допринесе за осветляване на множество въпроси от проблематиката на конгреса. Бе направено предложение за осъществяване на съвместна работа с литературоведите от балканските страни за написване на общ труд по историята на балканските литератури.

Отделни членове на института взеха участие в редица други международни конгреси и научни срещи: на конгреса по сравнителна литература в Бордо, на конгреса на югославските фолклористи в Пореч, в международното съвещание на Комитета на славистите в Хелзинки и Париж, в заседанията на Пен-клуба в Лондон, в Международната асоциация на критиците в Барселона, в симпозиума, посветен на Л. Леонов в Лайпциг, в симпозиума „Ленин и литературата“ в Берлин, в юбилейната научна сесия за Хайнрих Ман в Берлин, в конференцията, посветена на проучване дейността на международната организация на революционните писатели и др.

Важно значение имаше нашето участие в проведената в Москва от Института по славянознание и балканистика конференция по проблемите на сравнителното изучаване на славянските литератури. С изнесените доклади и изказвания бе допринесено за утвърждаване на основни методологически и теоретически въпроси на сравнителното марксистко литературознание, както и за очертаване на насоките на бъдещата изследователска работа.

Заслужава да се подчертае организираността от Института за литература съвместно с Етнографския институт и Института за музика Първи симпозиум у нас по проблемите на българския фолклор. Симпозиумът

стана повод да бъдат обединени усилията на почти всички, които се занимават у нас с българския фолклор, да се прецени извършеното досега в проучването в тази област и се набележат мерки за разширяване на изследванията. В работата на симпозиума взеха участие и редица чуждестранни учени. В изнесените 43 доклада бяха разгледани много от проблемите на съвременната българска фолклористика.

През 1971 г. ние се подготвихме за по-интензивно и творческо сътрудничество с литературните институти на социалистическите страни, като подписахме специални протоколи за разрешаване на проблемите, включени в плановете за съвместна работа на Българската академия на науките с Академията на науките на СССР, с Полската академия на науките, с Чехословашката академия, Германската академия на науките в Берлин и Румънската академия на науките.

Укрепва съвместната ни работа със съветските литературоведи. Ние се подготвяме да вземем участие в общия симпозиум с Института по славянознание и балканистика на тема „Хуманизмът на социалистическата култура“.

Във връзка с проблема „Закономерността на развитието на световната литература; взаимни връзки и взаимодействие на националните литератури — българо-руски и българо-съветски литературни връзки в типологическа светлина“ ние се уговорихме да работим по няколко насоки. С Института за руска литература в Ленинград ще подготвим общ сборник за руско-българските литературни отношения. С Института за световна литература подготвяме общ симпозиум в София на тема „Идейно-художествени особености на съвременния литературен процес“. Подготвяме също така материали за връзките на руската литература с българската литература за поредицата „Литературно наследство“.

С Института за славистика при Полската академия на науките съвместно ще разработим темата „Борбите на българския народ за национално освобождение през 70-те години на XIX в. и тяхното отражение в литературата“.

С Института за литературна история при Германската академия на науките в Берлин съвместно ще проведем конференция на тема „Г. Димитров и развитието на интернацио-

налната антифашистка и социалистическа литература“.

С Института за литература при Чехословашката академия на науките ще сътрудничим по изучаване литературата през 20-те и 30-те години.

С Института за литература в Букурещ съвместно ще изучаваме румъно-българските литературни отношения в първата половина на XIX в.

За пръв път се уговорихме с литературоведи от СССР, ГДР и Унгария да работим съвместно и по създаването на общ труд „Литературата в изменения се свят. Основни направления на съвременната идеологическа борба“, който да се издаде във всяка една от страните, участващи в неговата подготовка.

Както се вижда, Институтът за литература е отбелязал забележими постижения в редица области на литературната наука. Тези постижения способствуват за развитието на науката и имат значение за българската социалистическа култура и за естетическото и обществено възпитание на нашия съвременник. От друга страна, набелязани са важни и съществени нови задачи. Тяхното реализиране ще допринесе още повече да се повиши авторитетът на българското литературознание и ще способствува за още по-активното участие на колектива на Института за литература в разрешаването на онези високи цели, които нашият народ си е поставил да постигне през следващите години чрез изграждането на развито социалистическо общество и всестраниното материално и духовно благополучие на всички членове на обществото.

Мерките, които сега се набелязват за преустройство на научния фронт, за интеграция на научноизследователската и образователна дейност със съответните филологически факултети на Софийския университет, както и налагащото се всестранино подобрене на научно-организационната работа и лична активност на всеки един от научните работници, безспорно ще бъдат благоприятно условие за успешно разрешаване на поставените задачи и за излитане на института в нашия научен и обществен живот.

Стойко Божков